

absque miraculis, contra totum mundum idolacolentem pugnans superaverit.

36. Tertium credibilitatis nostrae fidei motivum seu argumentum, est concordia & consensio maxima Doctorum circa ejus mysteria, que illorum veritatem efficaciter suadet: videatur enim omnino impossibile, ut tam diversi intellectus in tam multa dogmata convenienter, nisi ab uno aliquo supremo spiritu dirigerentur, qui mentes hominum in unitate retinere posset: sicut non posset ordo universi in tanta partium diversitate diu subsistere, nisi uno divino & continuato spiritu continerentur, ut eleganter ait Tullius. Vel sic in musica diversae voces & toni non possent in unius concentus perfectam harmoniam coire, nisi ab uno praecente, & chori magistro, omnes dirigerentur. Porro tanta est circa mysteria nostrae fidei inter Doctores Catholicos concordia, ut eti diversarum gentium & nationum fuerint, diversisque saeculis & regionibus floruerint, uno tamen ore locuti videantur, juxta illud Lucæ 1. *Sic nos locutus est per os sanctorum.*

37. Ab hac doctrina concordia omnes aliae sectæ longissimè recedunt. *Plus diversitas* (inquit) Tertullianus lib. 2. de anima cap. 2. *invenies inter Philosophos, quam societas, cum in ipsa societate diversitas eorum deprefebatur.* In eadem civitate Atheniensi, alij alia, & diversi diversa sentierunt. Epicurei divinam providentiam negarunt, Stoici assertuerunt. Aristippus in voluptate corporis summum bonum collocavit. Arysthenes in virtute animi constituit. Imò Augustinus 19. de civitat. cap. 1. refert ex Marco Varone ducentas octoginta de summo bono sententias. Item alij unum mundum astraribant, alij plures, alij innumerabiles, ut non immixti illa urbs, Babilon, id est confusio, potuerit appellari, in qua nihil haberetur firmum, sed omnia contraria inter se erroribus distraherentur.

38. Nec minori discordia, & sententiarum seu errorum contrarietate, inter se dividuntur haereses, ut in antiquis notarunt Irenaeus lib. 1. cap. 5. Tertullianus libro de præscriptionibus cap. 42. Athanasius epist. ad Liberium, & Epiphanius haeresi 47. In recentibus autem notum est, quam multæ sectæ ex haeresi Lutheri pullularint, & quam patrum cohærenter loquuntur in multis. Coeles enim in opere inscripto *Lutherus septiceps*, varias Lutheri a seipso dissensiones & contradictiones, in omnibus fere fidei capitibus refert, & in solo Eucharistia articulo, triginta sex à Gasparo Saxone, in tabula contra Lutherum, notatæ sunt. Coccus paritet viginti quatuor antilogias Calvini refert, & Nicolasus Romeus in libro qui inscribitur, *Calvinus effigies* spectaculo 9. & 10 quorum titulus est, *Calvinus sibi discolor*, ostendit librum institutionum Calvini esse centonem contradictionum, & numerat viginti primarias, & plusquam sexcentas confessarias.

39. Ratio autem hujus discordie & dissensionis est, quia haereses non in divino spirito, sed in humano fundantur, qui varius & inconstans est, nec semper sibi cohæret. Unde egregiè Dionysius cap. 4. de divin. nomin. *Vera sapientia est a multis opinionibus convergens, & ad unam veram & uniformem congregans conationem, & uno unitivo lumine completa.* Quæ verba exponens D. Thomas ibideq; lect 4. subdit: *Illi qui cognoscunt veritatem, convergunt in una sententia, sed illi qui ignorant, dividunt per varios errores.* Variæ enim sunt mendacij, falsitatisque semitæ, cùm una tantum sit via quæ

ad veritatis & sapientiae palatum ducit, & ut egregiè Tertullianus de spectaculis cap. 20. ait: *Hac est veritatis integritas, & quis ei debetur discipline plenitudo, non mutare sententiam, non vivere iudicium.*

40. Aliud argumentum credibilitatis nostræ fidei sumi potest ex successione perpetua Romanorum Pontificum. Hanc enim Hieronymus contra Luciferianos cap. 9. veram esse Ecclesiam affirmat, in qua Apostolica hæc successio vigerit: *In illa (inquit) Ecclesia permanendi m' est, quia ab Apostolis fundata, usque ad hanc diem durat.* Augustinus etiam passim & copiosè hanc doctrinam tradit, præsternit in psalmum contra partem Donati, ubi sic ait: *Numerate Sacerdotes, vel ab ipsa Sede Petri, & in ordine illo Patrum, quis cui successerit videt: ipsa est petra, quam non vincunt superba inferiorum portæ.* Unde epistol. 165. ad Generosum, ad humum finem enumerat Pontifices Romanos, à Petro ad Anastasium, qui tunc sedebat. Demum in libro contra Epistolam fundamenti cap. 4. sic ait: *Tenet me in Ecclesia, ab ipsa Sede Petri Apostoli, cui pascendas oves suas Dominus commendavit, usque ad presentem Episcopatum, successio Sacerdotum.* Quod si hoc assertur S. Doctor de continua quadraginta tantum Pontificum, qui usque ad ejus tempora numerabantur successione, quid si illam vidisset protractam supra numerum ducentorum trigesima quinque Pontificum, & à D. Petro Apostolorum Principe, usque ad Innocentium XI. qui nunc feliciter Ecclesiam regit, durasse?

41. Mitto plura alia credibilitatis nostræ fidei motiva seu argumenta, desumpta ex Prophetarum vaticiniis, oraculorum dictis, prophetiis Sybillarū, nec non ex Genitium, Iudeorum, & Mahometanorum testimonij, quæ non possunt veritatem fidei nostræ efficaciter non suadere, cùm teste Novatiano cap. 18. de Trinit. *Firmum sit genus probationis, quod ab Adversariis, sumitur, ut veritas etiam ab ipsis inimicis veritatis probetur.* Non possum tamen silentio præterire id quod refert Duverdrius, Historiographus Gallus, in compendio Historie Turcicæ, in vita Bajazeti secundi. Quo tempore (inquit) Bajazetus pacis cum Venetis initia suavitatibus frueretur, Talismarius quidam (Sacerdos est Mahometica sectæ) qui à longa annorum serie Alcoranum legebat & explicabat in templo sancte Sophie, die quadam librum manu tenens, ut alias ejus paginas, Imperatori, magnâ populi comitato caterya, exponebat, subito eum in terram projiciens, fixè in tuitus Bajazetum: Miro! (inquit) Domine, Principem adeo doctum & sapientem, falsi hujus Legillatoris, quem tu Prophetarum omnium maximum creditis, non agnovisse inceprias. Scias nihil esse divini legibus ab eo prescriptis, omnes sensuum oblectamenta recipiant, quibus homines alliciant. Nec alio fine impostorem illum voluisse, solâ gladij pugnâ, legis sue controversias dirimi, quam ut stropharum suarum agnitionem prætriperet. Eas sœpe cum Christianorum legibus contruli, & semper cum notabiliori differentia meritorum: Christianas reperi fundatas in puritate vita mirabili, & in inconcussa omnino veritate: Mahometicæ nihil aliud sunt, quam turpitudines, & ludificationes. Unde concludo amplectendam solam Jesu Christi religionem.

Erat Bajazetus Principum omnium superstitionissimus, qui proinde Talismarium vix hæc ultima verba completem, à templo extrahi, ac pro-

tinere

„tinè occidi jussit. Veritas tamen publicationem „hujus nuntij, quod tantoperè secta sue gloriæ „præjudicabat, severissime prohibuit omnibus „qui sermonem illum audierant, ne cuiquam de „eo aliquid revelarent. At is pro cuius honore Sa- „cerdos ille mottem adeo generosam pertulerat, „loqui fecit Turcam illyricum, illustris illius tra- „gœdia spectatorem, ne à Christianis regionum „illarum nesciretur, ex qua mihi ædificati sunt. Concludamus ergo cum Pico Mirandulano epist. 1. *Magna infania est Evangelio non credere, cuius ve- ritatem sanguis Martyrum clamat, Apostolica reno- rant voces, prodiga probant, ratio confirmat, ele- menta loquuntur, Demones confitentur. Sed longè major infania est, de veritate Evangelij non dubita- re, vivere tamen quasi de ejus falsitate non dubitare.*

CAPUT III.

De regulis fidei, & primò de Scriptura & traditione.

Explícato objecto fidei, & conditionibus seu dotibus illius, agendum est de regulis quibus illud infallibiliter proponitur; ex quibus duæ sunt inanimata, quæ sensum suum viva voce explicare non possunt, nempe Scriptura Sacra, & Traditiones vero animatae & loquentes, nimirum Ecclesia, Sammus Pontifex, & Concilia.

§. I.

De Scriptura Sacra.

1. Scripturam Sacram esse infallibilem fidei regulam constat apud omnes, nam Scripturæ nomine intelligitur scriptura instinctu & motione Spiritus Sancti scripta, & ab eo dictata, juxta illud 2. Petri 1. *Omnis prophetia Scriptura propria interpretabi non fit. Non enim voluntate humana allata est aliquando prophetia, sed Spiritu Santo inspirata locuti sunt Sancti Dei homines.* Et istud 2. ad Timoth. 3. *Omnis Scriptura divinissima inspirata utilis est ad docendum.* Quare frequenter legimus in Scriptura Prophetas testari Dominum facisse ad illos locutum: *Isaia 5. Hoc dicit Dominus exercituum, Iona 1. Factum est verbum Domini ad Ionom.* Et Lucas 2. Deus dicitur *locutus per os sanctorum qui à seculo sunt Prophetarum ejus.* Unde Chrysostomus homil. 2. in Genes. ait divinas scripturas esse litteras & epistolæ Deo dictante exaratas, & ad homines missas. Cui concinit Augustinus in Psal. 90. his verbis: *De illa civitate unde peregrinam littera nobis venerum: ipsa sunt Scripturae, quæ nos hortantur ut bene vivamus.* Similiter Gregorius Magnus lib. 3. epist. 40. *Quid est (inquit) Scriptura, nisi quadam epistola omnipotens Dei ad creaturam suam?* Non potest ergo negari, vel revocari in dubium, Scripturam Sacram esse infallibilem fidei regulam. Unde Augustinus lib. 2. contra Donatistas cap. 6. *Non afferamus (inquit) stateras dolosas, ubi appendamus quod volumus, pro arbitrio nostro dicentes hoc grave, hoc leve est, sed afferamus divinam stataram de Scripturis Sacris, tanquam de thesauris Dominicis, & in illa quid sit gravis appendamus, imò non appendamus, sed à Domino appensa recognoscamus.*

2. Communiter dividitur Scriptura in vetus &

novum testamentum, seu in libros ad legem veterem seu Mosaiam spectantes, & in libros ad novam seu Christianam legem pertinentes. Veterum testamentum est collectio illorum librorum sacrorum qui promittunt venturum Redemptorem, cum præceptis legis antiquæ. Novum vero est collectio illa librorum sacerorum, qui promissum Redemptorem, ut præsentem exhibent, cum præceptis novæ legis.

3. Libri veteris testamenti dividisi solent in quatuor classes, scilicet in legales, quales sunt quinque libri Moysis, seu Pentateuchus, Genesis, Exodus, Leviticus, liber Numerorum, & Deuteronomij, Historiales, scilicet Josue, Iudicium, Ruth, Regum, Paralipomenon, Job, Eldras, Tobias, Judith, Esther, Machabæi, Sapientiales, ut Proverbia, Ecclesiastes, Cantica Canticorum, Sapientia, Ecclesiasticus, & libros Prophetales, quatuor nempe majorum Prophetarum, Isaías, Jeremias, Ezechiel, Daniel, & duodecim minorum, Oseas, Joel, Amos, Micheas, Abdias, Ionas, Nahum, Abacuc, Sophonias Aggeus, Zacharias, Malachias. Simili divisione partuntur aliqui novum testamentum, nam ad legales quatuor Evangelia, ad Historiales acta Apostolorum, ad Sapientiales Pauli epistolæ, aliasque canonicas, ad Prophetales Apocalypsim reducunt. Hos omnes libros Canonicos esse, seu ad certam fidei regulam pertinentem (præter orationem Manasses, duos posteriores libros Esdræ, & duos posteriores Machabæorum) declarat Tridentinum sess. 4. his verbis: *Si quis libros illos integratos cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia legi consueverunt, & in veteri & vulgata editione habentur, non receperit pro sacris & canoniciis anathema sit.* Idem sacerorum librorum canon fuerat prius editus à Florentino in decreto Eugenij, & ante mille centum annos à Concilio Carthaginensi 3. cap. 47. & ab Innocentio I. epist. 3. ad Exuperium, & à S. Augustino lib. 2. de doctrina christiana cap. 8. qui prædicto Concilio Carthaginensi interfuit, & subscripsit. Hi tamen Baruch expressam mentionem non faciunt, sed cum sub Jeremias comprehendunt; quia Baruch fuit scriba Jeremias, ut patet ex Jerem. 36. ideoque veteres prophetam Baruch citantes, citant sub nomine Jeremias, ut pluribus exemplis ostendit Canis lib. 2. de locis Theologicis cap. 11.

4. Vatæ sunt Scripturæ Sacrae editiones, sed vulgatam, ut authenticam, subindeque ut fidei regulam habendam esse Tridentinum sess. 4. his verbis declaravit: *Sacrosancta Synodus considerans non param utilitatis accedere posse Ecclesia Dei, se ex omnibus Latinis editionibus que circumferuntur sacerorum librorum, quanam pro authenticâ habenda sit innotescat, statuit & declarat, ut hac ipsa vetus & vulgata editio, qua longo tot seculorum usu in ipsa Ecclesia probata est, in publicis lectionibus, disputationibus, predicationibus, & expositiōibus, pro authenticatione habeatur, & ut eam nemo recuse, quovis prætextu audeat & præsumat.* Quare in fidei & morum disciplina, non licet Catholicis ad Hebraicā vel Græca exemplaria provocare; præserim quia Rabini, Christianismi hostes jurati, Scripturas, ut eas ad suum sensum traherent, violarunt, truncarunt, depravarunt. Accedit quod si semper recursum foret ad Hebraicos vel Græcos fontes, mita & confusa esset diversitas sententiarum, pro diverso modo explicandi interpretum, qui omnino varius est, ut videtur est in Aquila, Theodotione, Symmacho, Xantæ Pagnino, Vatabo, Oleastro, Caetano, Malvenda. Sed id maximè claret, in Hæreticorum commentariis, qui non modò ab

ab aliis dissident, sed à scipis sibi discrepant, dum suas editiones adornant. Unde bellè ait Canus, quod illi non tam ex fontibus sacras litteras vertunt, quam circa fontes ipsi vertuntur.

5. Porro sancti Patres Scripturæ Sacre dignitatem & præstantium variis declarant encomiis. Dicitur enim pater Jacob, ex quo hauriuntur aquæ quæ in oratione funduntur, & ejusdem virga decorticata, cuius intuitu varios bonorum operum fœtus producimus. Currus igneus Eliæ, quo ad æternam felicitatem capessendam in cœlū vehimur. Mons Syon in quo mandata magni Regis traduntur. Panis quem populo in deserto dedit olim Deus, omne in se delectamentum habens. Polinita Ecclesiæ vestis, variis quæstionum coloribus depicta, quorum grato aspectu mentis curiositas plenissimè satiari potest. Magnus ille fluvius qui egrediebatur de loco voluntatis, & in quatuor capita dividebatur, propter quadruplicem sensum quæm continent. Fluvius planus quidem, sed altus, in quo (ut ait Gregorius Magnus) Agnus ambulat, & elephas natat. Fons signatus, de quo sit mentio Cantic. 4. Fons quidem, quod per perpetuò scaturiat, & in horis Ecclesia influit, signatus verò, quia difficilima intellectu continet. Liber scriptus intus & foris proper multiplicem sensum in ea contentum, & septem sigilli signatus, ob difficultiam ejus intelligentiam. Sacrum Ecclesiæ armamentarium, ex quo Doctores Catholici, & fidei defensores, erunt scuta, tela, lanceas, gladios, ceteraque bellica instrumenta, quibus Hæreticorum audaciam repellunt, & omnes eorum impetus retundunt. Basilius verò Scripturam officinæ instruētissimæ comparat, quæ omnia & omnis generis pharmaca, quibufc morbis suppeditat: ita nimis ut ex ea Ecclesia, dum tempora erant Martirium, hauserit constantiam suam & fortitudinem; dum tempora Doctorum sapientia lumina, flumina eloquentia; dum tempora hæreticorum, fidei firmamenta, errorum eversiones: in prosperis ex ea didicerit humilitatem & modestiam; in adversis magnanimitatem & patientiam; in tempore fervorem & diligentiam. Item Hieronymus in prologo super Psalmos: In scriptura (inquit) habet infans quid laetetur, puer quid laudet, adolescentis quid corrigit, juvenis quid sequatur, senior quid precetur. Hinc discant femina pudicitiam, populi inveniant pietatem, vidua judicem, pauperes protectorem, adveniæ custodem. Hic Reges invenient quid audiunt, iudices quid timeant. Hæc tristem consolatur, latum temperat, iratum mitigat, panperem recreat, & omnibus apta medicamen attribuit. Denunt Gregorius Magnus lib. 20. moral. cap. 1. de Scriptura Sacra pteclarè ait: Vbi fastidium tollit, & tanto amplius diligitur, quamò amplius meditatur: legentis animum humiliis verbis adjurat, sublimibus sensibus levat: aliquo modo cum legentibus crescit: a rudibus lectribus quasi recognoscitur, & tamen doctis nova semper reperiatur. Scientias omnes arque doctrinas ipso etiam locutionis sua more transcendit; quia uno eodemque sermone, dum narrat textum, prodit mysterium.

S. II.

De Traditione.

6. Præter Scripturas, alias esse Traditiones non scriptas, ad regulam fidei pertinentes, constat ex illo Apostoli 2. Thessal. 2. Itaque fratres state, & tenete traditiones quas didicistis, sive per sermonem,

sive per Epistolam nostram. Ubi Chrysostomus homil. 4. Hinc est perspicuum, quod non omnia tradidunt (Apostoli) per epistolam, sed multa etiam sine scriptis; & ea quoque sunt fide digna. Quamobrem Ecclesia quoque traditionem censemus esse fide dignam. Est traditio: nihil queras amplius.

Idem docent alij SS. Patres: Tertullianus enim de corona militis cap. 3. hæc scribit: Observatio inveterata præveniendo statum fecit; quam si nulla scriptura determinavit, certa consuetudo corroboravit, quæ sine dubio de traditione manavit. Quomodo enim usurpari quid potest, si traditum prius non est. Et rursus cap. 4. Harum hujusmodi disciplinarum, si legem expostiles Scripturarum, nullam irreveres. Traditione bipartientem autrix, consuetudo confirmatrix, & fides observatrix. Basilius verò lib. de spiritu Sancto cap. 27. hæc scribit: Dogmata quæ in Ecclesia predicanter quadam habemus, è doctrina scripto predita, quædam rursus ex traditione Apololica, in mysterio, id est in occulto, tradita recepimus, quorum utraque partem vim habent ad pietatem. Epiphanius hærci 61 Oporit (inquit) Traditione uti, non enim omnia à Divina Scriptura accipi possunt. Damascenus lib. 4. fidei cap. 17. Plurima (ait) Sæcilius Apostoli tradiderunt sine scripto. Augustinus lib. 2. contra Donatistas cap. 7. dicit, multa non inveniri in literis Apostolorum, & tamen quia per universam custodiunt Ecclesiam, non nisi ab ipsis tradita & commendata creditur. Denunt secunda Synodus Nicæna anno 781. celebrata actione 7. hæc habet: Fatemur unanimes nos Ecclesiasticæ traditiones, sive scripto, sive consuetudine valentes, & decretas, retinere velle. Et post pauca: Si quis traditionem Ecclesiæ sive scripto, sive consuetudine valentem, non curaret, Anathema. Item Concilium Senonense decreto 5. Ampliæ certe (inquit) Scriptura latitudo, iugis & incomprehensibilis profunditas. Perniciosem est tameno errore laborare, ut nihil admittendum patetur, quod non è Scriptura de promptum sit. Multæ quippe à Christo ad posteros per manus Apostolorum ore ad os & familiari colloquio transfusa sunt, quæ etiæ in Sacra Scriptura expressæ continuæ non videantur, inconcussæ tamen tenenda veniunt.

Ratio etiam suffragatur: Primo quia verbum Dei, quod nec falli nec fallere potest, est infallibilis regula nostra fidei: perinde verò est ad verbi Divini certitudinem & infallibilitatem, quod sit litteris scriptisque exaratum; vel vivæ vocis oraculo prolatum, & de aure in aurem communicatum; non enim vim accipit ab atramento & characteribus, sed à Dei autoritate: Ergo æquè bene Traditio ac Scriptura, est certa & infallibilis regula fidei.

7. Secundo multi sunt fidei orthodoxæ artifici, qui clare in Scripturis non habentur, ut præter innumerous alios constat de virginitate perpetua Beatissimæ Deiparæ, de processione Spiritus Sancti à Filio, de descensu Christi ad inferos, de quibus moderni hæretici non ambigunt: Ergo necessariò de illis admittenda est aliqua traditio, fide divina credenda. Id etiam constat de Scriptura Sacra, unde enim certi sumus hos vel illos libros veteris & novi testamenti, non pluræ, vel pauciores, esse recipiendos, nisi traditione: cum hoc nullibi scripturarum exprimatur. Vide scire possumus, quod tertius, & quartus liber Esdræ, tertius & quartus Machabæorum, Oratio Regis Manasse, annecti solita libris Paralipomenon, Appendix ad librum Job, Psalmus centesimus quinquefimus primus Davidis, qui in Græcis Psalteriis invenitur, Evangelium Nazaræorum, Epistola Pauli ad

li ad Senecam, quarum meminit Hieronymus in Catalogo de Scriptoribus Ecclesiasticis, liber Pastoris, cuius Author, teste Hieronymo, loco citato, fuit Hermes, cuius mentio fit in Epistola ad Romanos capite ultimo. Unde, inquam, certò scire possumus, quod hi libri non sint Canonici, nisi traditione? Quicunque igitur Scripturam admittit, necessariò admittere debet traditionem, quæ hanc potius scripturam, quam aliam, nobis divinitus revelatam proponit, cum id aliunde quam traditione scire nequeamus.

8. Addo solemne semper fuisse apud hæreticos, errores suos Scripturarum testimonijs confirmare, & è Scripturæ sibi consuere cervicalia quæ ponant sub cubito universa atatis, ut loquitur Hieronymus in cap. 1. epist. ad Galatas. Videas illos (inquit Lytinensis) volare per singula queque sacra leonis volumina, per Moysis, per Regum libros, per Psalmos, per Apostolos per Evangelia, per Prophetas: sive enim apud suos, sive alienos, sive privatum, sive publicæ, sive in sermonibus, sive in conciisis, sive in placitis, nihil unquam de suo proferunt, quod non etiam Scriptura verbis adumbrare conentur: Seiunt enim factores suos nulli fore placituros, si nude & simpliciter exhalentur; unde illos coelestis eloquij verbis, velut quodam aromate aspergunt. Cum ergo hæretici semper Scripturarum testimonijs abusi fuerint, & scripturas bonas non bene intellexerint, ait Augustinus, ad vitanda errorum contagia, nullum efficacius remedium Patres omnes existimarent, quæ si tenaciter & immobiliaris Apostolorum traditionibus inhæreamus, eisque veluti lydio lapide, vera falsaque doctrina proberetur, & germanus Scriptura sensus ab adulterino seceratur. Unde D. Irenæus lib. 3. adversus hæretes, Gnosticos hæreticos solis traditionibus confundit. Specialiter autem cap. 3. Ecclesiæ Romanae traditiones commendans ait: Ad hanc Ecclesiæ propter potentiorē principaliatatem necesse est omnem convenire Ecclesiam, hoc est qui sunt undique fideles, in qua semper ab his qui sunt conservata est ea quæ est ab Apostolis traditio.

9. Objicies primò: Scriptura prohibet addi quidquam Scripturæ aut verbo Dei, Deuteronom. 4. Non addetis ad verbum quod loqueris vobis, nec auferetis. Et Apocal. ultimo: Si quis apposuerit (id est addiderit) ad hæc apponet Deus super illum plagas scriptas in libro isto. Similiter SS. Patres docent nos per Scripturam sacram sufficienter à Deo eruditiri. Unde Tertullianus contra Hermogenem: Adoro plenitudinem Scripturae. Et Augustinus lib. 2. de doctrina Christ. cap. 9. In ijs qua aperte posita sunt in Scriptura, inveniuntur illa omnia quæ continent fidem. Ergo præter Scripturam, nullæ dantur traditiones non scriptæ, quæ ad fidem pertineant.

Respondeo quod cum Scriptura ptohibet addi aliquid Scripturæ, aut verbo Dei, solum intendit prohibere aliquid ei addi quod non sit verbum Dei, aut quod sit illi contrarium; unde cum traditiones non contrariantur Scripturæ, & continent verbum Dei, non litteris commendatum, sed viva voce expressum, & de aure in aurem communicatum, non reprobarunt vel prohibentur à Scriptura, sed potius approbantur & commendantur, ut patet ex verbis Apostoli supra relatis. Cum verò SS. Patres assertent per Scripturam nos plenè instrui de rebus ad salutem necessarijs, vel illam ad fidem sufficere, non usurpat Scripturam in stricta illa & rigorosa acceptione, quæ libros solùm canonicos complectitur, sed in alia

magis ampla & generali significatione, quæ ambit & complectitur omnem revelationem ab Ecclesia acceptam, uti divinam, sive sit conscripta in corpore Bibliae, sive non, sed solo verbo tradita. Siquidem quia potissima & major pars divinitum revelationum nobis communicatarum, est exarata & scripto expressa in ipsa Biblia, idcirco nomine sacræ Scripturæ, SS. Patres comprehendent etiam pauca divinitus nobis per traditionem revelata.

10. Objicies secundò: Ea quæ de aure in aures transeunt, difficile perseverant, facile mutantur, & injuria temporum corruptuntur, nisi scriptis mandata serventur: Ergo ex traditionibus nihil firmi haberis potest.

Respondeo quod licet attentâ humanâ industria & cura in conservandis traditionibus non scriptis, vix fieri posset quod non pareant defectui qui objicuntur; quia tamen illæ quibus utitur Ecclesia, Spiritus sancti providentiâ singulari, quæ regit ipsa Ecclesia, conservantur; non magis timendum est ut perent aut corruptantur in ora Ecclesia, quam Scripturæ sacræ, utpote quæ si humanam tantum providientiam attenderemus, facile possint etiam corrupti, imò & omnino destrui. Et certè si traditionem fidei toto tempore legis naturæ, absque ullis scriptis custodiret Deus, nunc etiam & scripturas & traditiones non scriptas, haud difficultius conservabit; ridiculumque est credere, eas non eadem diligentia ac fide posse in fidelium cordibus asservari, ac si in papiro scriberentur; neque enim Scriptura Spiritus Dei vivi*, facilius quam scriptura atra-mentum deletur.

11. Objicies tertio: Christus Matth. 15. damnare videtur traditions, alloquens enim Judæos dicebat: Irritum fecisti mandatum Dei propter traditiones vestras. Et Paulus ad Colos. 2. Vide te (inquit) ne quis vos decipiatur per Philosophiam, & inanem fallaciam, secundum traditionem hominum.

Respondeo Christum & Apostolum locis citatis reprobare quam traditions factas, fucatas, & contrarias Scripturæ, vel recte rationi, quales erant illæ quæ Judæi à Pharisæis acceptas servabant; non tamen legitimas, quales erant illæ quæ ipsis Moyses & Prophetæ tradiderant. Ex quo proinde nihil contra nos, non idè enim vetare & Apostolicæ traditiones sunt contempnenda, quia Christus & Paulus falsas & Pharisaicas condemnarunt. Ut autem veræ Ecclesiæ traditiones à falsis secernantur, tres statuuntur regulæ. Prima est: Illud ad Apostolicam traditionem pertinet, cuius nullum initium in Ecclesia Catholica reperitur, argumento enim est, illud ab Apostolis esse profectum, cuius nullum exordium invenimus, donec ad Apostolorum tempus perveniamus. Hanc regulam in omnibus ferme libris contra Donatistas inculeat Augustinus, nominatim lib. 4. cap. 24 ubi sic ait: Quod universa tenet Ecclesia, nec Concilij institutum, sed semper retentum, non nisi auctoritate traditum reditissime creditur. Et epist. 118. Illa autem quæ non scripta sed tradita custodimus, quæ quidem toto terrarum orbe observantur, dantur intelligi vel ab ipsis Apostolis, vel plenarijs Concilij (quorum est in Ecclesia saluberrima auctoritas) commendata atque statuta retineri. Secunda regula: Si primorum sæculorum Patres in aliquo asservando confidirent, & oppositum tanquam hæreticum damment, ad Apostolicam vel Ecclesiasticam traditionem